

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

«ΤΟ ΠΑΛΙΟΥΡΙ: ΜΝΗΜΗ & ΑΝΑΒΙΩΣΗ»

ΒΟΛΟΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

ΣΧΟΛΗ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ
ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

ΑΜΑΛΙΑ
ΓΙΟΥΒΡΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΔΡ.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ

« ΤΟ ΠΑΛΙΟΥΡΙ: ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΙΩΣΗ »

«PALIOURI: MEMORY AND REVIVAL»

ΑΜΑΛΙΑΣ Χ. ΓΙΟΥΒΡΗ

ΑΜ: 3819018

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ(ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ)

ΚΙΟΥΡΤΣΟΓΛΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ

ΤΣΙΜΠΙΔΗ-ΠΕΝΤΑΖΟΥ ΙΟΥΛΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ.2
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ.....	σελ.3
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	σελ.4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	σελ.4

ΜΕΡΟΣ Ι

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ.5
1.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	σελ.5
1.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΩΝ.....	σελ.6

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

2.1 ΘΕΩΡΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	σελ.7
• ΤΟΠΙΟ.....	σελ.7
• ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ	σελ.11
• ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ.....	σελ.14
2.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	σελ.16
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ.17
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ.....	σελ.18

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εκπονήθηκε κατά την θερινή περίοδο του Ακαδημαϊκού Έτους 2022 – 2023 ως υποχρεωτικό μάθημα για την απόκτηση Πτυχίου του Τμήματος Πολιτισμού Δημιουργικών Μέσων Και Βιομηχανιών. Η εργασία αυτή

πραγματοποιήθηκε υπό την επίβλεψη του κ. Κωνσταντίνου Καλαντζή, Καθηγητή του τμήματος ΠΔΜΒ του Π.Θ.

Αντικείμενο της εργασίας αποτελεί μια επιτόπια εθνογραφική έρευνα σε έναν εγκαταλελειμμένο παραδοσιακό οικισμό 8χλμ. έξω από τον Βόλο, ο οποίος ονομάζεται Παλιούρι. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζεται η καθημερινότητα των ελάχιστων κατοίκων σε συνδυασμό με την αναβίωση του παρελθόντος μέσα από τις αναμνήσεις τους και η αντιλήψεις του παρόντος με βάση το παρελθόν.

Η έρευνα μου είναι βασισμένη στην καταγραφή και την ανάλυση δεδομένων μέσα από συνεντεύξεις, με σκοπό την ανάδειξη κάποιων συμπερασμάτων. Εμνευσμένη από την εθνογραφική δουλειά του Κ. Καλαντζή (Καλαντζής 2014). Στην προκειμένη περίπτωση τα βασικά ερωτήματα είναι τα εξής: 1) Για ποιο λόγο επέλεξαν να μείνουν οι άνθρωποι στο χωριό αυτό, ενώ οι περισσότεροι έχουν φύγει; 2) Πώς αισθάνονται οι άνθρωποι οι οποίοι κατάγονται από ένα τέτοιο μέρος; 3) Πώς είναι η καθημερινότητα των ανθρώπων σε ένα εγκαταλελειμμένο τόπο;

Πιο συγκεκριμένα, στα ερωτήματα αυτά δίνουν απαντήσεις οι άνθρωποι οι οποίοι συνδέονται άμεσα και έμμεσα με τον τόπο αυτό. Τέλος, σε συνδυασμό με τις απαντήσεις αυτές αναλύεται και η θεωρία σχετικά με τον τόπο, την εγκατάλειψη, την μνήμη και την αναβίωση ενός τόπου.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

[illegible]

**Αφαίρεση προσωπικών
δεδομένων** (Υπηρεσία
Βιβλιοθήκης & Πληροφόρησης
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας. Οφείλω να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες, προς τον επιβλέποντα της εργασίας Καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Καλαντζή, για την καθοδήγησή του και την πολύτιμη βοήθεια που προσέφερε σε κάθε στάδιο εκπόνησης της πτυχιακής μου.

Επιπλέον, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τους ανθρώπους – κατοίκους του Παλιουρίου για το υπέροχο κλίμα γεμάτο οικειότητα και εμπιστοσύνη που δημιουργήθηκε μεταξύ μας καθώς και την χορήγηση άδειας για βιντεοσκόπηση και φωτογράφιση των σπιτιών τους.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

(ΑΜΑΛΙΑ ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023)

EIKONA 1: Εγκαταλελειμμένη γειτονιά στο χωριό του Παλιουρίου.....	6
EIKONA 2: Εγκαταλελειμμένες περιουσίες στο Παλιούρι.....	6
EIKONA 3: Ο πύργος του Θ. Γιαλαμά με δύο ορόφους.....	9
EIKONA 4: : Το παράθυρο ενός εγκαταλελειμμένου σπιτιού.....	9
EIKONA 5: Φυσικό και οικιστικό τοπίο στο Παλιούρι.....	10
EIKONA 6: Ένας μισό-γκρεμισμένος τοίχος σπιτιού.....	10
EIKONA 7: Βαγγέλης Σακαβάλας κάτοικος Παλιουρίου.....	12
EIKONA 8: Το κοπάδι του Β. Σακαβάλα.....	12
EIKONA 9: Οι σκάλες ενός διώροφου σπιτιού.....	13
EIKONA 10: : Το τζάκι ενός σπιτιού.....	13
EIKONA 11: Παλιά κουζίνα σκεύη και παπούτσια.....	14
EIKONA 12: Χαλασμένο πάτωμα ενός σπιτιού.....	14
EIKONA 13: Οι γονείς του Κ. Δημήτρη.....	15
EIKONA 14: Η σύζυγος του Κ. Δημήτρη.....	15
EIKONA 15: Ενθύμια του Κ. Δημήτρη.....	15
EIKONA 16: Κονκάρδα, η οποία ανήκει στη σύζυγο του Κ. Δημήτρη.....	15
EIKONA 17 : Το παλιό ελαιοτριβείο του χωριού, όπου σήμερα στεγάζεται ο σύλλογος.....	16
EIKONA 18: Ο Κ. Σακαβάλας πρόεδρος του συλλόγου.....	16

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανθρωπολογία και η εθνογραφία είναι δύο στενά συνδεδεμένες μέθοδοι που μελετούν τον άνθρωπο και τις κοινωνίες στις οποίες ζει. Η ανθρωπολογία ορίζεται ως η επιστήμη που μελετά τον άνθρωπο σε όλες του τις διαστάσεις, κοινωνικές και πολιτισμικές. Από την άλλη σύμφωνα με το βιβλίο «Writing Culture» (Clifford, Marcus, 1986), η ανθρωπολογία δεν αναφέρεται ως επιστήμη, αλλά ως έννοια. Οι ανθρωπολόγοι διερευνούν τις ποικίλες πτυχές της ανθρώπινης ύπαρξης, όπως η γλώσσα, ο πολιτισμός, η κοινωνική οργάνωση, οι θρησκείες, η οικονομία, η τεχνολογία και οι σχέσεις εξουσίας. Οι ανθρωπολόγοι κάνουν έρευνα με τη μέθοδο του εθνογραφικού πεδίου, που σημαίνει ότι μελετούν μέσω της συμμετοχικής παρατήρησης κοινότητες ή πολιτισμικά γκρουπ, παρατηρώντας τις συμπεριφορές τους, τις συνεντεύξεις και αναλύοντας την πολιτιστική τους παραγωγή, δηλαδή τους τρόπους και τις απόψεις τους σχετικά με τον πολιτισμό που αναπαράγεται στην κοινωνία τους (Eriksen, 2007). Στόχος της ανθρωπολογίας είναι να κατανοήσει και να εξηγήσει τις πολιτισμικές διαφορές και τις κοινωνικές αλλαγές.

Η εθνογραφία (Eriksen, 2007) αποσκοπεί στην καταγραφή και την κατανόηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της κοινωνικής ζωής που χαρακτηρίζει τις διάφορες κοινότητες. Οι εθνογράφοι διεξάγουν έρευνες στον τομέα της εθνογραφίας συλλέγοντας πληροφορίες από πρωτογενείς πηγές, όπως συνεντεύξεις, παρατηρήσεις, περιγραφές και ηχογραφήσεις. Η συλλογή δεδομένων μπορεί να γίνει μέσω ενθουσιώδους συμμετοχής στην κοινότητα που μελετά, μέσω συμμετοχικής παρατήρησης ή ακόμη και με τη χρήση τεχνολογιών, όπως η ηχογράφηση, η βιντεοσκόπηση και η φωτογράφιση. Με βάση τα δεδομένα που συλλέγονται οι εθνογράφοι αναλύουν και ερμηνεύουν τις πληροφορίες για να κατανοήσουν τον πολιτισμό και τους ανθρώπους.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Η εργασία αυτή στοχεύει να αναλύσει το τοπίο ως χώρο στον οποίο γίνεται βίωση κοινωνικών εμπειριών (Γιαλούρη, 2013) και τον τρόπο σύνδεσής του με τους κατοίκους του, το ζήτημα της εγκατάλειψης και τις αντιλήψεις των ανθρώπων ενός εγκαταλελειμμένου τόπου. Πιο συγκεκριμένα ερευνητικό αντικείμενο της εργασίας αποτελεί ο οικισμός του Παλιουρίου, στον οποίο κατοικούν πέντε άτομα. Έπειτα από διαρκείας επιτόπια έρευνα αναλύεται η αμοιβαία εμπλοκή του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος μέσα από τις αναμνήσεις των ανθρώπων και του τόπου τους. Όλα τα παραπάνω ζητήματα εμφανίζονται στην επιφάνεια και αναλύονται μέσα από τις συνεντεύξεις τριών ανθρώπων. Αρχικά, οι άνθρωποι που συμμετείχαν στην έρευνά μου επιλέχθηκαν με βάση την ηλικία τους και τον τόπο που διαμένουν. Ο πρώτος συνομιλητής μου είναι ο Κ. Δημήτρης Κομπολός ο οποίος είναι 82 ετών και κατοικεί μόνιμα στο Παλιούρι. Ο Κ. Δημήτρης ζει για αρκετά χρόνια μόνος του, καθώς έχει χάσει την γυναίκα του και τα παιδιά του δεν τον επισκέπτονται συχνά. Ο δεύτερος συνομιλητής είναι ο Βαγγέλης Σακαβάλας ο οποίος είναι ο μοναδικός νέος άνθρωπος που κατοικεί στον τόπο αυτό από επιλογή και ασχολείται με την

κτηνοτροφία και την γεωργία. Και τέλος, ο Κ. Ηλίας Σακαβάλας, ο οποίος κατάγεται από το Παλιούρι και κατοικεί μόνιμα στον Βόλο. Η επιλογή αυτή σκοπεύει στην κατάληξη συμπερασμάτων από όλες τις οπτικές σχετικά με τις ηλικίες των κατοίκων και των καταγόντων του Παλουρίου.

Εικόνα 1: Εγκαταλελειμμένη γειτονιά στο χωριό του Παλιουρίου. Α. ΠΟΥΒΡΗ, 2023

Εικόνα 2: Εγκαταλελειμμένες περιουσίες στο Παλιούρι. Α.ΠΟΥΒΡΗ, 2023

1.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΩΝ

Για να διεξαχθεί μια εθνογραφική έρευνα θα πρέπει να ακολουθηθούν συγκεκριμένες ερευνητικές μέθοδοι. Έτσι λοιπόν, είναι βασικό να οριστούν εξ αρχής κάποια ερευνητικά ερωτήματα γενικού περιεχομένου και συνεχίζοντας θα πρέπει να οδηγείται σε ειδικά ερωτήματα επί του θέματος. Στη συγκεκριμένη έρευνα τα ερωτήματα διαμορφώθηκαν και βασίστηκαν στην ανάλυση του θέματος από ανθρωπολογική σκοπιά. Έτσι λοιπόν, τα ερωτήματα αυτά λειτούργησαν σαν χάρτης για την εύρεση των ανάλογων πηγών και βιβλιογραφιών ώστε να υποστηριχθεί το θέμα της εργασίας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση τα ερευνητικά ερωτήματα ξεκινούν από την γενική αντίληψη των πραγμάτων σύμφωνα με τους κατοίκους, δηλαδή το πώς αισθάνονται που ζουν σε έναν εγκαταλελειμμένο τόπο ή πως είναι η καθημερινότητά τους εκεί. Στη συνέχεια καταλήγουν να γίνονται πιο συγκεκριμένα και αφορούν όρους όπως η ησυχία, η εγκατάλειψη και πως βιώνονται από τους ανθρώπους. Μετά την προετοιμασία των ερευνητικών ερωτημάτων, στόχος είναι η μετάβαση στο πεδίο και η συμμετοχή του ερευνητή στην τοπική ζωή. Η συμμετοχική παρατήρηση (Eriksen, 2007) αφορά τις άτυπες εκείνες ερευνητικές μεθόδους που αποτελούν τη βάση για το μεγαλύτερο μέρος της επιτόπιας έρευνας. Στόχος αυτής της μεθόδου είναι να διεισδύει κανείς όσο γίνεται βαθύτερα στο κοινωνικό και πολιτισμικό πεδίο που ερευνάται.

« Σχεδιάγραμμα ερευνητικής μεθοδολογίας». Α.ΓΙΟΥΒΡΗ

ΘΕΩΡΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΤΟΠΟΣ

Οι έννοιες του τόπου, της εγκατάλειψης και της μνήμης είναι αλληλένδετες και έχουν διερευνηθεί σε διάφορους τομείς όπως η ψυχολογία, η κοινωνιολογία, η ανθρωπολογία και η φιλοσοφία. Το παρελθόν το παρόν και το μέλλον εμπλέκονται αμοιβαία (Hirsch & Stewart, 2005). Η ιστορικότητα διακρίνεται σε αυτές τις τρεις χρονικές βαθμίδες. Σε μία τέτοια είδους έρευνα λοιπόν, το σημαντικότερο βήμα είναι να αναλυθεί η έννοια του τόπου, καθώς αποτελεί τον βασικό άξονα για τις απαντήσεις των ερευνητικών ερωτημάτων. Σύμφωνα με την Ε. Γιαλούρη τα τοπία προσδίδουν υλική υπόσταση σε ταυτότητες και είναι θεμελιώδη για την κατασκευή κοινωνικών κόσμων. (Γιαλούρη, 2013, 215). Ως εκ τούτου η μελέτη του τόπου αποτελεί ένα από τα κύρια θεμέλια του υλικού πολιτισμού. Οι άνθρωποι ζουν ολόκληρη τη ζωή τους σε έναν τόπο και έχουν την αίσθηση ότι αποτελούν μέρος του.

Επιπλέον, η Ε. Γιαλούρη (Γιαλούρη, 2013) υποστηρίζει πως η αίσθηση του τόπου αναφέρεται στην υποκειμενική και συναισθηματική σύνδεση που έχουν τα άτομα ή οι κοινότητες με μια συγκεκριμένη τοποθεσία ή περιβάλλον. Περιλαμβάνει τα συναισθήματα, τα νοήματα και τις προσκολλήσεις που σχετίζονται με ένα μέρος. Οι αναμνήσεις και οι εμπειρίες μας σε ένα συγκεκριμένο μέρος συμβάλλουν στην αίσθηση του ανήκειν, της ταυτότητας και της σύνδεσής μας σε αυτήν την τοποθεσία.

Συνεπώς, ο τόπος είναι θεμελιώδης για την καθιέρωση προσωπικών και ομαδικών ταυτοτήτων και για τη δημιουργία βιογραφιών. Τέλος, μέσα από τις καθημερινές διαδρομές στο τοπίο τα άτομα συναντώνται με τη βιογραφία τους καθώς αυτές τους υπενθυμίζουν ίχνη των δραστηριοτήτων του παρελθόντος. Συμπερασματικά, ο τόπος συνδέεται άμεσα με το κάθε άτομο και αποτελεί βασικό βιογραφικό σημείο για αυτό.

Η θεωρία των ερειπίων (Μεταξάς, 2005), που συνδέεται με αρχιτεκτονικές και πολεοδομικές μελέτες, διερευνά την αισθητική και την πολιτιστική σημασία των ερειπίων και των εγκαταλελειμμένων τόπων. Εξετάζει πώς η αποσύνθεση και η εγκατάλειψη δομών και τοπίων μπορεί να προκαλέσει μια αίσθηση ομορφιάς, μυστηρίου και περισυλλογής (Μεταξάς, 2005). Τα ερείπια μπορούν να γίνουν σύμβολα του περάσματος του χρόνου και της παροδικότητας των ανθρώπινων προσπαθειών, ενώ συγκρατούν επίσης μια κάποια γοητεία. Εγώ αντίθετα, παρότι μπορεί να βιώνω την ελκυστικότητα που περιγράφει η παραπάνω θεωρία, στοχεύω στο να ακούσω τις φωνές των συνομιλητών μου για το πώς βιώνουν αυτές/αυτοί την ερημιά στον τόπο αυτό.

Το Παλιούρι δημιουργήθηκε πριν το 1800 από Μακρινιτσιώτες (Σακαβάλας, 2006) που είχαν μεγάλη κτηματική περιουσία στην περιοχή, από ακτήμονες που δούλευαν στα μεγάλα κτήματα, από νοικοκυραίους που είχαν κτήματα δικά τους, άλλους που αγόρασαν κτήματα και από κτηνοτρόφους που σιγά σιγά εγκαταστάθηκαν μόνιμα στην περιοχή. Σύμφωνα με μαρτυρίες το χωριό ξεκίνησε να χτίζεται γύρω από τον πύργο Αξελού. Πριν δημιουργηθούν οι οικισμοί εκεί, υπήρχαν μόνο πυργόσπιτα σαν χώροι αποθήκευσης της σοδιάς των κτηματιών. Αργότερα, λόγω της συνεχής μετακίνησης αποφάσισαν να μένουν εκεί κοντά στα κτήματά τους. Έτσι λοιπόν, σταδιακά δημιουργήθηκε το Παλιούρι, το οποίο αποτελεί έναν χώρο διαρκών μετεγκαταστάσεων λόγω των Τούρκων που εισέβαλλαν στην περιοχή, λόγω του μεγάλου σεισμού το 1955, λόγω της έλλειψης νερού και ρεύματος. Όπως τα περισσότερα χωριά της περιοχής, το Παλιούρι γνώρισε ανάπτυξη τον 19^ο αιώνα και δραστηριοποιήθηκε με ακμή μέχρι και τα μέσα του 20^{ου} αιώνα.

Το Παλιούρι είναι ένα χωριό το οποίο πεισματικά επιμένει να στέκει όρθιο. Ο ανυποψίαστος επισκέπτης του στέκει αμήχανος, καθώς νιώθει πάνω του από όλες τις μεριές του οικισμού τα πόρτο-παράθυρα των εγκαταλελειμμένων σπιτιών να τον κοιτούν σαν τεράστια μάτια γεμάτα απορία. Η εικόνα που ξανοίγεται μπροστά του αιχμαλωτίζει την σκέψη και εξάπτει την φαντασία. Σύμφωνα με τους κατοίκους το χωριό είναι χτισμένο ανάμεσα στα βουνά για λόγους προστασίας στο παρελθόν, βουβό σήμερα μιας και η αστυφιλία και η εγκληματική εγκατάλειψη της υπαίθρου είχε ως αποτέλεσμα την φυγή των κατοίκων και την μετακόμισή τους στο διπλανό χωριό, το Διμήνι. Η ανάπτυξη φαίνεται να έχασε τον δρόμο προς αυτό το χωριό. Είναι χαρακτηριστικό ότι ηλεκτροδοτήθηκε μόλις στη δεκαετία του 1990, ενώ αγροτικό οδικό δίκτυο, ύδρευση, αποχέτευση, συγκοινωνία και κάθε είδους υποδομή εξακολουθούν να είναι ζητούμενα για το Παλιούρι παρά την μικρή απόσταση που το χωρίζει από τον Βόλο.

Σύμφωνα με το ημερολόγιο του 2020 (Σακαβάλας, Ντόλγυρα 2020), το οποίο δημιουργήθηκε από τον σύλλογο, ο οικισμός έχει επίμηκες σχήμα, με σχετικά αραιή δόμηση, σχεδόν όλα τα σπίτια βρίσκονται στην πλαγία του λόφου, με συγκεντρώσεις

σημειακά, σε γειτονιές που συγκροτούνται από περιουσίες οικογενειών. Οι εσωτερικοί δρόμοι του οικισμού σκαρφαλώνουν την απότομη πλαγιά, κλιμακωτοί ή ελικοειδείς και για το λόγο αυτό ο οικισμός ανήκει στην κατηγορία των «σκαρφαλωμένων χωριών» (Σακαβάλας, Ντόλγυρα 2020) . Μορφολογικά στο σχήμα οι κατοικίες του οικισμού είναι κτίρια απλά, ορθογώνια, με καθαρούς όγκους χωρίς διακοσμητικά στοιχεία στις εξωτερικές επιφάνειες. Διακρίνεται η επεξεργασία της πέτρας στην τοιχοποιία, που στα πιο πολλά είναι επιχρισμένη με υπόλευκο σοβά ο οποίος δημιουργεί μια χρωματική αντίθεση με το καφέ του ξύλου, η οποία προσφέρει στα σπίτια λιτή διακόσμηση. Γενικότερα, τα σπίτια παρουσιάζουν έναν αυστηρό χαρακτήρα. Κατασκευαστικά το χτίσιμο των σπιτιών, βασίζεται στην παραδοσιακή Πηλιορείτικη οικοδομική με κύρια υλικά τη πέτρα και το ξύλο. Αυτό συμβαίνει καθώς, οι πρώτοι κάτοικοι του οικισμού είχαν καταγωγή από την Μακρινίτσα Πηλίου.

Στο τοπίο κυριαρχεί κυρίως η εικόνα των χιλιάδων ελαιόδεντρων και οι ήχοι των ζώων όπου έχουν οι κτηνοτρόφοι και ο κτηματίας με καταγωγή από εκεί. Εκτός από τα εγκαταλελειμμένα σπίτια, παρατηρούνται τέσσερα κατοικήσιμα σπίτια του οικισμού, τα οποία δίνουν μία πνοή ζωής και κινητικότητας στο άψυχο αυτό μέρος. Στο κέντρο του χωριού βρίσκεται η ο ναός του Αγίου Νικολάου, ο οποίος λειτουργεί κάθε Κυριακή.

Στη συγκεκριμένη έρευνα ο τόπος αναλύεται ως ένας χώρος στον οποίο γίνεται βίωση εμπειριών και πραγματοποιείται ανθρώπινη δράση (Tilley, 2013). Επιπλέον, το παρελθόν βρίσκεται διαρκώς στο παρόν σαν κάτι που δεν είναι απλά προσκόλληση αλλά σαν μία πτυχή της εμπειρίας του μέρους.

Εικόνα 3: Ο πύργος του Θ. Γιαλαμά με δύο ορόφους.
Α.ΠΟΥΒΡΗ,2023

Εικόνα 4: Το παράθυρο ενός εγκαταλελειμμένου σπιτιού.Α.ΠΟΥΒΡΗ,2023

Οι άνθρωποι του Παλιουρίου όπως προκύπτει από τις συνεντεύξεις φαίνεται να έχουν έναν αναπόσπαστο δεσμό με τον τόπο τους. Ο Κ. Δημήτρης Κομπολός, μόνιμος κάτοικος του Παλιουρίου αποφάσισε να μείνει μόνος του σε αυτό τον εγκαταλελειμμένο τόπο χωρίς ύδρευση, με προβλήματα ηλεκτροδότησης καθώς και μετακίνησης. Αυτό συνέβη καθώς θεωρεί πως είναι συνδεδεμένος με το χωριό του, το σπίτι του, την παρουσία του την οποία έκτισε μαζί με την γυναίκα του που δεν βρίσκεται πλέον εν ζωή. Συγκεκριμένα ανέφερε κρατώντας την φωτογραφία της: «Ότι δημιούργησα στη ζωή μου, μαζί! Το βλέπεις αυτό εδώ κορίτσι μου; Μαζί το φτιάξαμε. Τι να ξεχάσω; Τι μπορώ να ξεχάσω;». Ο λόγος της στενής σύνδεσης του Κ. Δημήτρη με το Παλιούρι είναι η αγάπη για την γυναίκα του. Αυτό είναι φανερό από την ομιλία του για εκείνη χρησιμοποιώντας την λέξη «κορίτσι» για να αναφερθεί σε αυτή, πράγμα που φανερώνει συναισθήματα αγάπης και έρωτα όπως στην εφηβεία. Τα συναισθήματα αυτά και την πρόθεση για την συνεχή υπενθύμιση της συζύγου του αναζωπυρώνει το γεγονός πως τα εγγόνια του δεν τον επισκέπτονται σχεδόν καθόλου. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος η συνέντευξη που παραχωρήθηκε από τον Κ. Δημήτρη πραγματοποιήθηκε με άνεση και οικειότητα, καθώς ανέφερε πως με έβλεπε σαν την εγγονή του.

Εικόνα 5: Φυσικό και οικιστικό τοπίο στο Παλιούρι .Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

Εικόνα 6: Ένας μισό-γκρεμισμένος τοίχος σπιτιού. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023.

ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ

Η θεωρία της προσκόλλησης, που προτάθηκε από τον ψυχολόγο John Bowlby (John Bowlby, 1958), υποδηλώνει ότι οι άνθρωποι έχουν μια έμφυτη ανάγκη να σχηματίσουν συναισθηματικούς δεσμούς και δεσμούς με τους άλλους και το περιβάλλον τους. Όταν ένα μέρος εγκαταλείπεται ή παραμελείται, μπορεί να διαταράξει αυτές τις προσκολλήσεις και να οδηγήσει σε συναισθήματα απώλειας, θλίψης και νοσταλγίας. Η εγκατάλειψη ενός τόπου μπορεί επίσης να συνδεθεί με μια αίσθηση εκτοπισμού ή εκρίζωσης για άτομα ή κοινότητες που κάποτε ήταν συνδεδεμένα με αυτό το μέρος.

Μέσα από αυτό το θέμα της εγκατάλειψης προκύπτουν πολλά και σημαντικά ερευνητικά ερωτήματα. Αρχικά, κεντρικό ερώτημα στο θέμα αυτό αποτελεί το πώς οι ντόπιοι βιώνουν την ησυχία – εγκατάλειψη, σε σχέση με την νεωτερικότητα. Επίσης, πώς αντιλαμβάνονται το περιβάλλον σε σχέση με τους επισκέπτες – τουρίστες και τον ίδιο τον ερευνητή; Αυτά τα ερωτήματα αναδεικνύει ο Κ. Καλαντζής (Kalantzis, 2020) μέσα από την έρευνά του στη Θηρασιά Κυκλάδων. Εκεί οι κάτοικοι φαίνεται να παρουσιάζουν απολογητικά στον ερευνητή την εγκατάλειψη σαν απόκλιση από την Δυτική νεωτερικότητα παρότι την ίδια στιγμή βιώνουν την νεωτερικότητα κοντινών τόπων όπως η Σαντορίνη σαν βάρος και όχληση (Kalantzis 2020,356). Στο πλαίσιο αυτό ο Κ. Καλαντζής αναφέρει το δίπολο της ευχαρίστησης – αποστροφής. Οι ντόπιοι χρησιμοποιούν την λέξη «φαρμάκι» για να αναφερθούν στις πολύβουες μεγαλουπόλεις και τους τουριστικούς προορισμούς. Σε αντίθεση χρησιμοποιούν τη λέξη «φάρμακο» για να χαρακτηρίσουν τον τουρισμό στο νησί τους (Kalantzis 2020).

Επιπλέον, αναφέρει πως ησυχία μπορεί να γίνει πολύ στατική, εξίσου και η φασαρία με αποτέλεσμα η ερήμωση του νησιού ευθύνεται εν μέρει στην κατά τ' άλλα ευχάριστη ησυχία του. Επομένως, «το φάρμακο» της ησυχίας μπορεί να μετατραπεί σε «φαρμάκι» (Kalantzis, 2020). Ο ερευνητής θεωρεί πως η επιβίωση στο νησί αποτελεί καθημερινό αγώνα, σε αντίθεση με τις ανέσεις που παρέχει το αστικό περιβάλλον. Οι κάτοικοι που άλλοτε ζούσαν από τη γης τους, τώρα εξαρτώνται από εισαγόμενα αγαθά, ενώ οι νέοι απασχολούνται κυρίως από τον τουρισμό. Είναι αισθητή η απουσία των δομών που διαθέτει ένα λειτουργικό σύγχρονο μέρος. Οι ντόπιοι, φιγούρες έλλειψης, υπογραμμίζουν με αρνητικότητα και απολογητικότητα την απουσία μιας εικόνας δυτικού εκσυγχρονισμού. Επικρατεί μία άτακτη αισθητική εγκατάλειψης. Το περιβάλλον τους παρουσιάζεται ως ένα αυτονόητο πρόβλημα. Παρόλα αυτά, συμπεραίνει πως η ιστορία κάθε τόπου αντιμετωπίζεται ως ένας δείκτης αξίας, ενώ η διαφήμιση της συνεπάγεται την ανέλιξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Έτσι, η ιδιαιτερότητα γίνεται εργαλείο ανάπτυξης. Τέλος, το παρελθόν μετατρέπεται σε ένα άδειο παρόν, εγείροντας εικόνες περασμένης ζωντάνιας (Kalantzis, 2020).

Αντίστοιχα στο Παλιούρι, οι μόνιμοι κάτοικοι είναι πέντε. Στην έρευνα μου οι Παλιουριώτες βιώνουν την ησυχία και την εγκατάλειψη με θλίψη και απομόνωση αλλά και με χαρά. Αυτό συμβαίνει καθώς οι τέσσερις από τους πέντε μόνιμους κατοίκους είναι μεγάλης ηλικίας χωρίς τη δυνατότητα αυτοεξυπηρέτησης με αποτέλεσμα την δυσκολία της επιβίωσής τους. Για παράδειγμα ο Κ. Κομπολός ανέφερε πως λόγω ηλικίας του πήρανε το δίπλωμα κι έτσι πρέπει να κάνει παραγγελίες από το διπλανό χωριό για τα πράγματα που χρειάζεται. Κι ακόμα πιο δύσκολες είναι οι μέρες που δεν διαθέτει νερό ή και ρεύμα. Χαρακτηριστικά είπε: «Να έρθει η ώρα μου να φύγω να πάω να συναντήσω το κορίτσι μου(τη γυναίκα του)». Ωστόσο, αποτελεί εξαίρεση ο Βαγγέλης, ο οποίος είναι 32 χρονών και ζει μόνος του στον τόπο αυτό. Η καθημερινότητα του αφορά την κτηνοτροφία και την γεωργία. Ο νέος αυτός άνθρωπος επέλεξε να ζήσει εκεί, διότι μεγαλώνοντας στο Παλιούρι έμαθε να ζει αυτόνομα, δημιουργώντας τη δική του περιουσία στην ησυχία χωρίς την ανάγκη να κοινωνικοποιηθεί. Ο Βαγγέλης καθημερινά πηγαίνει για βοσκή το κοπάδι του, πηγαίνει για κυνήγι μαζί με τα αγαπημένα του φιλαράκια όπως λέει που είναι τρία όμορφα σκυλιά και ασχολείται με τα κτήματά του. Σύμφωνα με τα λεγόμενά του, αυτές είναι οι ασχολίες οι οποίες τον κάνουν χαρούμενο και δεν βαριέται ποτέ, όσο εγκαταλελειμμένος και αν είναι ο τόπος του.

Εικόνα 7: Βαγγέλης Σακαβάλλας κάτοικος Παλιουρίου. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

Εικόνα 8: Το κοπάδι του Β. Σακαβάλλα. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

Επιπλέον, ο Θεός του Βαγγέλη ο Κ. Ηλίας, ο οποίος είναι αδερφός του πατέρα του φανερώνει μέσα από την συνέντευξή του πως στον τόπο αυτό κυριαρχεί το δίπολο ηρεμίας – φασαρίας. Πιο συγκεκριμένα ο Κ. Ηλίας ο οποίος διαμένει στο κέντρο του Βόλου, αναφέρει πως πηγαίνει συνέχεια στο χωριό από όπου κατάγεται καθώς το θεωρεί σαν καταφύγιο της ψυχικής του ηρεμίας. Τα πρώτα χρόνια του γάμου του περνούσε τόσες πολλές ώρες στο τόπο του με σκοπό η γυναίκα του να νομίζει πως

έχει ερωμένη. Πιο συγκεκριμένα αναφέρει: «Εδώ έχεις την ησυχία σου, ενώ στην πόλη ακούς τα αυτοκίνητα μπραμ μπρουμ, κόντεψα να τρελαθώ!». Τέλος, αναφέρθηκε από τον Κ. Ηλία πως κάποιοι Γερμανοί πριν μερικά χρόνια θέλησαν να ανακαινίσουν το χωριό με σκοπό να γίνει τουριστικός προορισμός. Όλοι οι κάτοικοι δέχτηκαν με χαρά καθώς ήθελαν να ξαναδούν τον τόπο τους ζωντανό, όμως δυστυχώς απέτυχε η συνεργασία τους με την αρμόδια μηχανικό. Για τον Κ. Ηλία και τον Βαγγέλη το στοιχείο της χαράς σχετικά με τον τόπο τους, φανερώνεται από την άνεση στην συνέντευξή τους και την γαλήνη στα μάτια τους καθώς αναφέρονταν στο Παλιούρι.

Γενικότερα, είναι αισθητή η απουσία των πιο σημαντικών υποδομών για την επιβίωση των κατοίκων σε σχέση με την πόλη του Βόλου. Σε όλους τους κατοίκους και μη διαφαίνονται βασικά μοτίβα όπως η απόλαυση του τοπίου με την ταυτόχρονη λύπη για την εγκατάλειψή του. Δημιουργώντας έτσι, διαφορετικές αντιλήψεις σχετικά με την έννοια της ησυχίας και της φασαρίας. Ωστόσο, είναι φανερό πως για έναν επισκέπτη η εγκατάλειψη του μέρους βιώνεται σαν κάτι ελκυστικό που προκαλεί ένα είδος μυστηρίου, ενώ για τους κατοίκους το φαινόμενο αυτό βιώνεται πολύ διαφορετικά. Το συγκεκριμένο συμπέρασμα αποτελεί απόρροια της δικής μου έρευνας, καθώς στην πρώτη μου επαφή με τον τόπο αυτό η έλξη μου προκλήθηκε από το δέος και το μυστήριο που περιτριγυρίζει στο Παλιούρι, αλλά στο τέλος φάνηκε πως δεν συμβαίνει το ίδιο και με τους κατοίκους του.

Εικόνα 9: Η σκάλα ενός διώροφου σπιτιού. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

Εικόνα 10: Το τζάκι ενός κλασσικού σπιτιού στο Παλιούρι. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

Εικόνα 11: Παλιά κουζινικά σκεύη και παπούτσια. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

Εικόνα 12: Χαλασμένο πάτωμα ενός σπιτιού. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

Σύμφωνα με τους Hirsch & Stewart (Hirsch & Stewart, 2005) η ιστορικότητα περιγράφει μια ανθρώπινη κατάσταση σε ροή όπου οι εκδοχές του παρελθόντος και του μέλλοντος λαμβάνουν την παρούσα μορφή σε σχέση με γεγονότα, πολιτικές ανάγκες, διαθέσιμες πολιτιστικές μορφές και αναισθηματικές διαθέσεις. Οι δύο αυτοί συγγραφείς παρέθεσαν κάποιες βασικές ιδέες σχετικά με το θέμα αυτό. Αρχικά, η ιστορικότητα των αντικειμένων αλλάζει ανάλογα με τις απαιτήσεις του παρόντος. Ως εκ τούτου αποτελεί τον τρόπο που τα άτομα λειτουργούν κάτω από τους περιορισμούς των κοινωνικών ιδεολογιών, αντιλαμβάνοντας το παρελθόν, προβλέποντας το μέλλον. Επιπλέον, η ιστορία απομονώνει το παρελθόν, ενώ η ιστορικότητα εστιάζει στον πολύπλοκο χρονικό δεσμό παρελθόντος – παρόντος – μέλλοντος. Αποτελεί μια δυναμική κοινωνική κατάσταση ανοιχτή σε εθνογραφική έρευνα. Επομένως, η ιστορία πρέπει να κρίνει το παρελθόν και να οδηγεί τον σύγχρονο κόσμο προς τα μέλλον. Για να κατανοηθεί, λοιπόν μια εθνογραφική έρευνα σύμφωνα με τους συγκεκριμένους συγγραφείς πρέπει να γίνει γνωστό ότι το παρελθόν δεν μπορεί να αποδοθεί μόνο στην ιστορία οπότε πρέπει να βρεθούν νέοι τρόποι κατανόησης συνάφειας μεταξύ παρελθόντος – παρόντος – μέλλοντος.

Ο Halbwachs υποστήριξε ότι η συλλογική μνήμη (Maurice Halbwachs, 2013) αναφέρεται στην κοινή μνήμη και ανάμνηση μιας ομάδας ή μιας κοινότητας. Οι τόποι κρατούν μνήμες που είναι ενσωματωμένες στη συλλογική συνείδηση μιας κοινωνίας. Εγκαταλελειμμένα μέρη, όπως εγκαταλελειμμένα κτίρια ή ερημικές γειτονιές, μπορεί να εξακολουθούν να φέρουν ίχνη του παρελθόντος, πυροδοτώντας μνήμες και αφηγήσεις που συμβάλλουν στη συλλογική μνήμη ενός τόπου και των ανθρώπων του.

Για τους κατοίκους του Παλιουρίου το παρόν είναι άμεσα συνδεδεμένο με το παρελθόν τους στο τόπο αυτό. Το παρελθόν αναβιώνει μέσα από τις μνήμες τους κρατώντας το έτσι ζωντανό. Αυτό φανερώνεται από το εσωτερικό των σπιτιών των κατοίκων. Για παράδειγμα, ο Κ. Κομπολός έχει τοποθετημένες φωτογραφίες της συζύγου της και των γονιών του σε πολλά σημεία του σπιτιού, καθώς ζει μόνος του, έχοντας την ανάγκη να νιώθει μια συντροφιά ακόμα και αν δεν είναι κανείς εκεί.

Εικόνα 13: Οι γονείς του Κ. Δημήτρη. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

Εικόνα 14: Η σύζυγος του Κ. Δημήτρη. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

Επίσης, έχει φυλαγμένα σε ένα μπαούλο παλιά πράγματα της γυναίκας του όπως κοσμήματα, γράμματα αλλά και του πατέρα του, που ήταν ιερέας, εξομολογώντας πως πάρα πολύ συχνά τα ανοίγει και τα κοιτάει για να τους νιώθει κοντά τους. Επομένως, η φωτογραφία μετατρέπεται σε αντικείμενο που κουβαλάει τη δράση των ιδίων των απεικονιζόμενων (Καλαντζής 2012, Οπτικός πολιτισμός 201). Τέλος, είναι σημαντικό ότι για τον Κ. Δημήτρη η γυναίκα του είναι ταυτόσημη με το ίδιο το Παλιούρι, καθώς αυτό σημαίνει πως γίνεται η ίδια μεταφορά του τοπίου.

Εικόνα 15: Ενθύμια του Κ. Δημήτρη. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023.

Εικόνα 16: Κονκάρδα, η οποία ανήκει στη σύζυγο του Κ. Δημήτρη. Α.ΓΙΟΥΒΡΗ, 2023

Όσον αφορά τη συλλογική μνήμη του τόπου που προαναφέρθηκε, υπάρχει και δραστηριοποιείται ο πολιτιστικός σύλλογος του Παλιουρίου, ο οποίος ονομάζεται Άγιος Νικόλαος λόγω της εκκλησίας. Η έδρα του συλλόγου είναι στο παλιό ελαιοτριβείο του χωριού, το οποίο λειτουργεί σαν μουσείο με βασικά εκθέματα εργαλεία και μηχανές του ελαιοτριβείου. Παρόλα αυτά όμως, ο σύλλογος φροντίζει να γίνονται και άλλες εκθέσεις με παλιά αντικείμενα σπιτιών και φωτογραφίες. Εκτός από τις αναμνήσεις των κατοίκων, ο σύλλογος με τη βοήθεια του προσπαθεί να κρατήσει ζωντανό το χωριό και να αναβιώνει την μνήμη μέσα από διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Ωστόσο, οι κάτοικοι και οι κατάγοντες από εκεί είναι πολύ ευχαριστημένοι, καθώς με αφορμή τις εκδηλώσεις του συλλόγου λειτουργούν ως συνδετικοί κρίκοι ανάμεσα τους, με αποτέλεσμα την αντάμωσή τους.

Εικόνα 17: Το Ελαιοτριβείο -Μουσείο του Παλιουρίου.Α.ΓΙΟΥΒΡΗ,2023

Εικόνα 18: Ο Κ. Σακαβάλας, πρόεδρος του συλλόγου.Α.ΓΙΟΥΒΡΗ,2023

1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Από την έρευνα η οποία διεξήχθη προέκυψαν συμπεράσματα πάνω στα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία τέθηκαν εξ αρχής. Αρχικά, είναι φανερό πως ο τόπος διαδραματίζει βασικό ρόλο στη ζωή ανθρώπων. Ο άνθρωπος ο οποίος ζει σε έναν τόπο νιώθει πως ενώνεται μαζί του και έχει την αίσθηση πως αποτελεί μέρος του, αλλά αυτό δεν συμβαίνει πάντα.. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο τόπος να αποτελεί βιογραφικό χαρακτηριστικό για τον κάθε άνθρωπο. Το ζήτημα το οποίο αποτελεί ιδιαιτερότητα σε όλη αυτή την έρευνα είναι αυτό της εγκατάλειψης. Εξετάστηκαν τρεις περιπτώσεις σχετικά με την έννοια αυτή. Στην πρώτη περίπτωση φαίνεται πως ο Κ. Δημήτρης βιώνει με θλίψη την ησυχία και την εγκατάλειψη, καθώς για αυτόν το τοπίο του Παλιουρίου είναι κρίσιμο για τη σύνδεση του με την νεκρή γυναίκα του. Από την άλλη ο Βαγγέλης δείχνει να απολαμβάνει το μέρος αυτό με αποτέλεσμα να

ζει ανέμελα και ευτυχισμένα τη ζωή του. Ο Κ. Ηλίας ο οποίος κατοικεί στο κέντρο του Βόλου αναφέρει πως αισθάνεται τον τόπο του σαν καταφύγιο και σαν φάρμακο στον πανικό που επικρατεί στην πόλη. Τέλος, αναλύθηκε η σχέση ανάμεσα στο παρελθόν, στο παρόν και στο μέλλον, μια σχέση αμοιβαίας εμπλοκής. Συμπερασματικά, οι Παλιουριώτες βιώνουν το μέρος σαν παρελθόν και όλα τα παλιά τους αντικείμενα είναι κομμάτι της ταυτότητας τους και του μέρους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bowlby John (1958), «Η θεωρία της προσκόλλησης».
- Γιαλούρη Ελέανα (επιμ.) (2013) Υλικός Πολιτισμός; Η ανθρωπολογία στη χώρα των πραγμάτων. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Clifford James, Marcus George E, (1986) «Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography». 2010.
- Eriksen, Thomas Hylland (2007) Η επιτόπια έρευνα και η ερμηνεία της» στο Μικροί τόποι και μεγάλα ζητήματα. Αθήνα: Κριτική.
- Halbwachs Maurice (2013) «Η συλλογική μνήμη» Παπαζήσης.
- Hirsch, Eric, Charles Stewart, 2005, Introduction: "Ethnographies of historicity" History and anthropology 16 (3):261-274
- Καλαντζής, Κωνσταντίνος, 2012. «Οπτικός Πολιτισμός και Ανθρωπολογία», στο Υλικός Πολιτισμός: Η Ανθρωπολογία στη Χώρα των Πραγμάτων (επιμ, Ε. Γιαλούρη), Αθνα: Αλεξάνδρεια.
- Καλαντζής Κωνσταντίνος 2014 Φιλμ «Ραβδοσκοπώντας το παρελθόν». <https://youtu.be/7wNqNEsDEQo>
- Kalantzis Konstantinos, 2020, Modernity as Cure and Poison: Photo-Ethnography and Ambiguous Stillness in Therasia, Greece.
- Μεταξάς Αναστάσιος - Ιωάννης (2005) «Η ρητορική των ερειπίων» Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Σακαβάλας Κωνσταντίνος. – Ντόλγυρα Ελένη (2020) Ημερολόγιο 2020 « Το Παλιούρι εν τω παρόντι χρόνω»
- Σακαβάλας Κωνσταντίνος (2006) « Το Παλιούρι του Δήμου Αισωνίας), Εκδόσεις «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ»
- Tilley Christopher (2013) Η ανθρωπολογία στη χώρα των πραγμάτων (Γιαλούρη) , Εκδόσεις Αλεξάνδρεια

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Δ. ΚΟΜΠΟΛΟΣ: « Το Παλιούρι είναι μια αποικία της Μακρινίτσας. Μόνο χωράφια είχε εδώ κι επειδή δεν υπήρχαν αυτοκίνητα και μόνο τα ζώα είχαν, έφτιαξε ο καθένας από ένα σπιτάκι για να μένουν εδώ το βράδυ.»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Η.ΣΑΚΑΒΑΛΑΣ: « Σταδιακά εγκατέλειψαν το Παλιούρι, οι περισσότεροι έφυγαν όταν έγινε η μετακόμιση το Διμήνι. Υπάρχουν ακόμη οι περιουσίες και τα σπίτια είναι ιδιόκτητα, όμως υπάρχουν πολλοί κληρονόμοι και δεν βρίσκουν άκρη. Δεν υπάρχουν συμβόλαια σχεδόν σε όλα τα σπίτια εδώ.»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Κ. ΣΑΚΑΒΑΛΑΣ: « Ο οικισμός λειτούργησε μέχρι τη δεκαετία του 60-65 περίπου μετά από εκεί δεν υπήρχε νερό, ρεύμα και με τις καταστροφές από το σεισμό και την αστυφιλία. Μετά το 80' ενοποιήθηκε με το Διμήνι και έχασε την αυτοδιοίκηση η περιοχή. Δεν υπήρχε πόσιμο νερό εδώ και 200 χρόνια ακόμα και σήμερα.»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ

Η. ΣΑΚΑΒΑΛΑΣ: « Οι Γερμανοί ήθελαν να πάρουν το χωριό και να το ανακαινίσουν να το κάνουν τουριστικό μέρος, αλλά χάλασε η συνεργασία με τη μηχανική από το Βόλο. Εμείς δεν έχουμε θέμα κορίτσι μου, μακάρι να το πάρουν να ξαναγεννηθεί το χωριό. Αν και στα χαρτιά είναι παραδοσιακός οικισμός σήμερα.»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε

Δ.ΚΟΜΠΟΛΟΣ: «Ο πατέρας μου ήταν ο ιερέας του χωριού για 57 χρόνια. Άγιος άνθρωπος ποτέ δεν έκανε κακό σε κανέναν, όλοι τον αγαπούσαν. Το ίδιο και το κορίτσι μου, ότι δημιούργησα στη ζωή μου μαζί. Το βλέπεις αυτό εδώ κορίτσι μου; Μαζί το φτιάξαμε με τα χεράκια μας. Έχτιζε μόνο του το καημένο. Την αγάπησα πολύ. Τι να ξεχάσω; Τι μπορώ να ξεχάσω;»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ

Η.ΣΑΚΑΒΑΛΑΣ: « Μέχρι τα 36 που παντρεύτηκα εδώ μεγάλωσα, πηγαينوερχόμουν 11 χρόνια με τα πόδια Παλιούρι – Διμήνι. Μετά πήρα ένα μηχανάκι. Τα πρώτα χρόνια που έμενα στο διαμέρισμα, πήγα να τρελαθώ. Εδώ είχες την ησυχία σου, εκεί μπραμ μπρουμ τα αυτοκίνητα. Νιόπαντρος σχολούσα από τη δουλειά κατέβαινα εδώ και γυρνούσα 7- 8 ώρα το βράδυ σπίτι, λέει η γυναίκα μου υπάρχει κάποιο πρόβλημα;»

ΤΕΛΟΣ